

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitvlaria Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

14. Professio Adalberti futuri Episcopi Morinensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

usque cum scripto homine ad vestram celsitudinem properantes, ipsi vobis melius nostram pandamus miseriam. Et si quidem ad hoc onus ferendum persona quam dicimus sufficere minusve poterit, dignationis vestrae iudicio aut suscipiatur aut reprobetur; dum amplius nec nos adquisitis occasionibus quidam sic crucient, nec a nobis abjectissimis vestra mansuetissima sublimitas diutius inquietetur. His itaque clementiae vestrae suggestis atque utinam impetratis, oramus supernam misericordiam ut multimoda vos prosperitate valere concedat, & aeternae beatitudinis gaudia consequi quandoque permittat. *Eximio Domino & vere sanctissimo Hildano sacris negotiis a Deo praelato Senonicae urbis abjecta humilis Ecclesia perpetuam salutem.*

Ad Iudith Imperatricem, de eadem re.

XIII. Inclitae & omni nobilitate clarissimae Iudith gloriose Imperatrici Senonicae Ecclesiae humillima devotio. Praesumpimus, mi Domina, auribus clementiae vestrae necessitatis nostrae causam innotescere, ut per vestram pietatem de his celeriter mereamur consolationem recipere. Notum vobis esse credimus quod nobis indignissimis a Domino Imperatore concessum fuerit ut ex nobis ipsis electionem faciendi haberemus licentiam. Sed cum illum quem scitis elegissemus, & a serenitate Domini Imperatoris non plene fuisset receptus, permillum est nobis iterum ut alium, si potuissemus, ex nobis huic officio congruum inveniremus. Sed cum esset inventus, ut credimus, in Dei & vestro servitio habilis, nescimus ob quam causam a Missis dominicis non est plena benivolentia susceptus. Unde vestram oramus benignitatem ut ex hoc nobis in adiutorium esse dignemini, quatenus suspendatur donec ipsum de quo dicimus ad praesentiam Domini Imperatoris, & vestram nos ipsi deducamus, & qualiter iusseritis discutatur, & probetur si nobis prodesse valeat & in servitio vestro aptus esse possit an minus. Optamus vos divinis semper muniri praesidiis & immortalitatis corona quandoque gloriarum, piissima & serenissima Domina. *Excellentissime & omni nobilitate clarissime Iudith Imperatrici Senonicae plebis humillima devotio.*

ADMON- In codice sancti Petri Carnotensis, unde haec
TIO SIR- descriptus, erat & tertia eiusdem argumenti
MONDI- epistola ad Einhardum, sed iisdem plane verbis
quibus proxima ad Augustam in hunc modum,
Inclitae & omni nobilitate praeclearo Einhardo

Domino sanctissimo Senonicae Ecclesiae humillima devotio. Praesumpimus, mi Domine, auribus clementiae vestrae necessitatis nostrae causam innotescere & cetera usque ad finem ut in praecedenti. *Tum sequitur inscriptio: Sanctissimo & piissimo Domino Einhardo merito venerabili Senonicae urbis vilis & abjecta congregatio.*

Examinatio Vuilleberti Catalaunenſis ordinandi Episcopi, per Hincmarum Metropolitanum, adstantibus provinciae Remensis & aliarum provincialium Episcopis.

XIV. Anno ab incarnatione Domini DCCCCLXVII. Indictione secunda, III. Nonas Decembres, convenientibus apud Carissimum in Ecclesia sancti illius pro examinatione Vuilleberti Presbyteri, qui futurus erat Catalaunenſis Episcopus, Hincmaro diocesis Remensium Archiepiscopo, item Hincmaro Laudunensium Episcopo, Hodone Belgivacorum Episcopo, cum legatis Hrothadi, Erpoini, Hilmeradi, Raginemi, & Iohannis eiusdem diocesis coepiscoporum, vicem eorumdem patrum suorum cum tractatoris, sicut regulae praecipunt, exhibentibus, & quampluribus Abbatibus, Canonicis, monachis, Presbyteris, Diaconibus, atque Subdiaconibus, convenientibus nihilominus Archiepiscopis & Episcopis aliarum provincialium, Vuemilone videlicet Rotomagensium Archiepiscopo, Herardo Turonorum Archiepiscopo, Egilone Senonum Archiepiscopo, & Fulcrico ipsius coepiscopo, praesentes adfuerunt clerus, ordo, & plebs Catalaunica, decessionem sui patris Erchanravi quondam Episcopi dolentes, cum decreto canonico manibus singulorum roborato, Vuillebertumque quondam sacri palatii Presbyterum a se electum ab Hincmaro Archiepiscopo & eius coepiscopis petentes sibi ordinari Episcopum. Quos invemens idem Archiepiscopus Hincmarus, cur obitum praefati Episcopi per illos non cognoverit, sed per alios hoc rescierit, & rationes reddens pro qua causa duae electiones in eadem Ecclesia factae fuerint, scilicet quia prima non regulariter facta extiterit, quoniam decretum non canonicè factum fuit, sed postea misso ad eandem Ecclesiam Visitatore Hodone Episcopo, & votis omnium in unum concordantibus, aliud decretum, quod canonicum foret, fieri praecipit. Quo decreto coram omnibus relecto, & nominibus singulorum qui illud subscriperant recitatis, interrogati sunt tam Canonici & monachi de monasteriis in eadem

parrochia sitis, quā etiam parrochiani Presbyteri & nobiles laici, si in eadem electione ipsius Vuilleberti Presbyteri consentirent. Qui omnes viva voce dixerunt quōd & ipsi & illi qui illō venire non potuerunt, in eadem electione consentirent. Tum Hincmarus Archiepiscopus dixit: Quia Vuillebertum eligitis, & nos illum non cognoscimus, ostendite illum nobis, ut sciamus quis sit, & perscrutemur si tanto honore dignus inveniri poterit. Qui in præsentia veniens interrogatus est unde esset. Isque respondit: Pago Turonico oriundus. Iterum interrogatus cujus conditionis esset. Et ille: Peccatis quidem obnoxius, sed Dei gratia natura liber. Item: Vbi didicisti? Item ipse: In schola Turonica liberalibus disciplinis erudiendus traditus sum. Item: Cujus ordinis, vel cujus es ordinatus? Item ipse: Præsentis patris mei Domni Herardi per singulos gradus usque ad Diaconum sum ordinatus, postea autem ab eodem patre meo Herardo litteris ad Erpoinum datis presbyterij onus suscepi. Item Hincmarus: Qua de causa in nostram diocesim venisti? Et ille: Per licentiam præsentis mei Archiepiscopi Herardi à parentibus meis regis sum mancipatus obsequiis. Item Hincmarus: Quod ministerium in regio obsequio suscepisti? Et ille: Inbreviator sive descriptor stipendiorum regalium & relator à Domino Rege sum constitutus. Item Hincmarus: Quia conductor alienarum rerum fuisti, audi quid sanctum Chalcedonense inde dicat Concilium. Et lectum est hoc capitulum. Ad hoc respondit: Sicut dixi, non fui conductor alienarum rerum, nec turpia lucra vel exactiones sive tormenta in hominibus exercens; sed, ut præsatus sum, descriptor & relator solummodo stipendiorum regalium. Vnde interrogati sunt hi qui in corte degebant, si scirent in illo ministerio hoc illum exercuisse quod sacerdotali ministerio minimè conveniret. Qui responderunt, & Clerici & nobiles laici, quōd nullo modo in eodem ministerio perpetratum haberet quæ sacris canonibus & suo ministerio in aliquo obviare deberent. Iterum interrogatus est si aliquid ministerium de rebus ecclesiasticis aliquo habuerit loco. Qui respondit quōd præposituram monasterij sancti Vedasti, jubente Iohanne Episcopo, & consentientibus fratribus, susceperit. Et de hac justificatione litteræ Iohannis Episcopi ibi relectæ sunt id ipsum continentes, & etiam testi-

Tom. II.

monio fratrum de eodem monasterio, quōd ita se res haberet, & de bona vita & conversatione sua, & quōd non in eodem monasterio quidquam contra sacras regulas egerit, confirmatum est. Profecutus est Dominus Hincmarus: Quia ministeria Domni Regis habuit, nescimus si isdem Dominus Rex ab eo aliquid repetit vel repetere debeat. Vnde nobis sua voluntas vel auctoritas necessaria foret. Et porrectæ sunt litteræ cum sigillo Domni Regis, continentes quōd de omnibus quæ illi commisit optimè ei rationem reddiderit, & nihil ab eo repetebat vel umquam repetere deberet. Insuper &, si eum dignum ad onus episcopale invenire valerent, Episcopum Catalaunis eum ordinari petebat. Denique de his superscriptis coram omnibus testimonio multorum & litteris idoneo approbato, Hincmarus Episcopus ad Herardum Archiepiscopum dixit: Quia vester natus, nutritus vel educatus, & ordinatus dinoscitur, & clerus, ordo, & plebs Catalaunica illum exposcit, habeamus vestram licentiam ut regulariter unà vobiscum eum examinemus, si tanto oneri vel honori dignus existat. Qui libentissimè annuit, & iussus est sedere coram eis. Data est ei regula Pastoralis Gregorij. Et iussus est ut relegeret capitulum de eo qui præsesse debet, ubi scribitur: *Nulla ars doceri præsuntur.* Quo relecto, interrogatum illi est si illud intelligeret & secundum hoc vivere & docere vellet. Qui respondit: Vtique. Iterum datum est ei ad relegendum capitulum de canonibus, ubi scribitur: *Qui ordinandus est.* Et professus est se omnia intelligere & obedire velle. Tunc relecta sunt ei placita quæ Episcopus jam ordinatus ab ordinatoribus & electoribus suis suscipere debet, ubi continetur qualiter vivere, docere, & subditos suos regere debet secundum sacros canones, diem preferentia & Consulem. Et interrogatum est si secundum ea omnia agere vellet. Quæ minimè abnuvit. Tunc demum ostensus est illi libellus fidei & professionis suæ, ut legeret coram omnibus quæ in eo scripta erant, & si ea ita credere ac tenere vellet, manu sua subscriberet, & Archiepiscopo suo habenda traderet; si autem in eo quædam inveniret quæ sensui suo offenderent, liber sicut venerat exiret. Quibus relectis, verbis fidem accommodavit, & per omnia ea se tenere, credere, ac prædicare velle professus est. Quia enim, Deo gratias, post examinationem eum catho-

Qq ij

licum, litteratum, & omnimodis aptum ad sarcinam episcopalem suscipiendam invenerunt, sed tamen de aliena provincia illum fore cognoverunt, relecta sunt sacrorum canonum capitula, quid de eo dicerent qui de aliena provincia peti deberet. Et inventum est quod ab eo illum petere deberent cuius natus, nutritus, & ordinatus foret. Humiliter Dominus Hincmarus Archiepiscopus, simul cum coepiscopis, & clero, ordine ac plebe Catalaunica, ab Herardo Archiepiscopo eum petit & impetravit, ac canonicè illum ei commisit. Quem susceptum monuit ut si ab eo Episcopus ordinari vellet, libellum fidei ac professionis suæ, quem jam relegerat, & quæ in eo scripta erant se credere ac tenere ante paululum professus fuerat, manu sua propria in capite nomen suum scriberet, & ad finem subscriptione sua roboraret. Quod sine dilatione ipse fecit. Tunc relectæ sunt tractoriæ Episcoporum qui præ variis incommoditatibus ad eandem examinationem venire non potuerunt, continentes quicquid super examinationem & ordinationem scepsati Vuilleberti canonicè inventum & actum fuerit, se per omnia assensum præbere. Et sic denunciatus est dies & hora ac locus ordinationis ejus, id est, Nonis Decembris, in monasterio quod Brittenacus dicitur, in diocesi Remensi & parochia Noviomageni. Et commonitus est idem Vuillebertus ab Archiepiscopo suo Hincmaro ut ab infantia sua per singulos gradus suos pronuntiaret Domino viam suam, quatenus in denominata die ad tanti oneris dignitatem gratiosus accedere valeret. Die autem, hora, & loco denominato, convenit Dominus Episcopus Hincmarus cum coepiscopis suis Hincmaro, Hodone, & legatis qui tractorias supradictas suorum Episcoporum detulerunt. Et quia jam pleniter examinatus coram supradictis Episcopis & coram clero ac plebe fuerat, quando & Dominus Hincmarus sufficientem sermonem de eo coram Episcopis & aliis multis Clericis & laicis & ad omnem populum ante diem dominicam in sexta feria fecerat, & brevitatis diei id poscebat, intermisso ipsa die sermone, post introitum & Gloria in excelsis Deo & orationem primam de adventu Domini, secundam autem de ordinatione Episcoporum, five post litanias, sicut sacri canones præcipiunt, in Episcopum consecratus est. Et post lectionem Apostoli perlectam &

Respons. & Alleluia & Evangelium & Credo in unum & oblata & Missarum solemnia, sicut mos est, peracta, placita quæ antè pridem ei relecta fuerant, quæque ordinatos ab ordinatoribus suis sacri canones accipere jubent, diem & Consulem præferentia, manibus Archiepiscopi & coepiscoporum ac legatorum vice patrum suorum subscripta, cum capitulo Pauli Apostoli ad Timotheum, noviter ordinato ubi dicitur, Testificor coram Deo & electis ejus angelis ut hæc custodias, iidem Episcopi in mandatis deposuerunt. Et unusquisque feliciter ad propria remeavit.

Depromptum ex veteri codice sancti Laurentij Leodiensis, ubi appellatur *Documentum de examinatione Vuilleberti Catalaunensis ordinandi Episcopi.* ADMON. TIO SIA-MORDI.

Professio Adalberti futuri Episcopi Morinensis Hincmaro Remorum Archiepiscopo ante ordinationem obbita.

XIV. Ego Adalbertus vocatus Episcopus Morinensis reverentissimo patri Hincmaro Remorum Archiepiscopo. Quia fundamentum bonorum operum, per quod ad caeleste regnum gratia Domini pervenitur, fidem quæ per dilectionem operatur esse non dubium est, non abs re censuit veneranda Ecclesiæ catholicæ consuetudo ut ab eis qui ad prædicationis promoventur officium, fidei integritas & confessio requiratur, quia, sicut magister egregius & doctor gentium Paulus declarat, *Corido Rom. 10. creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Et ideo mox superna gratia per sacrosanctum ministerium vestrum Morinensis Ecclesiæ futurus Episcopus profiteor unam fidem esse, eamque operante gratia superni largitoris me tenere, prædicare, atque defendere quam à Deo inspiratam, & ab Apostolis traditam, atque à successoribus eorum custoditam habemus. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum, unam apostolicam & universalem Ecclesiam, in qua sola possunt relaxari peccata in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, tam per catholicum baptismum, quam & per dignos poenitentiae fructus & apostolicæ auctoritatis largitam sibi à Domino potestatem. Extra hanc Ecclesiam catholicam neminem salvari posse confiteor. Sex denique sanctas & generales de fide synodos, quas sancta & apostolica Ecclesia recipit, me recipere & venerari profiteor, videlicet Nicænam

ccccviii. patrum sub Silvestro Papa & Constantino Imperatore contra Arium & ejus sectatores celebratam, Constantinopolitanam c. l. patrum contra Macedonium & Eudoxium temporibus Damasi Papae & Gratiani Principis actam, Ephesinam c. c. patrum contra Nestorium sub Theodosio Principe & Papa Celestino, cui per suos vicarios praesedit idem beatus Papa celestinus & sanctae memoriae Cyrillus Alexandrinus Episcopus, Chalcedonensem d. c. x. x. patrum, cui praesedit per vicarios suos sanctus Leo Papa, temporibus Martiani Principis, contra Eutychem nefandissimum praesulem monachorum celebratam, item Constantinopolitanam c. l. patrum sub Agathone Papa, Constantini & Heraclij ac Tiberij Principum temporibus, pro adunatione facienda sanctarum Dei Ecclesiarum de duabus naturis & operationibus in una persona Dei & hominis filij Domini nostri Iesu Christi. Hos autem, quicumque ab eisdem sanctis patribus in memoratis synodis, vel postea similiter per Spiritum sanctum sententibus, diversis vicibus litteris divinitus inspiratis damnati leguntur, eandem venerandam patrum auctoritatem sequens condemnno. Sed & epistolam beatae recordationis Leonis apostolicae sedis antistitis ad Flavianum Constantinopolitanum Episcopum datam & omnes ejus epistolas de fidei firmitate perscriptas per omnia & in omnibus inviolabiliter custodire & me libere semper praedicare profiteor. In quibus inter cetera, sicut & in sermone beati Athanasij, quem Ecclesia catholica venerando usu frequentare consuevit, qui ita incipit, *Quicumque vult salvus esse, ante omnia opus est ut venerat catholicam fidem*, post documentum quo docemur quomodo trinitas personarum in unitate divinitatis & unitas deitatis in trinitate personarum veneranda sit, evidentissimè continetur, unam ex eadem sancta trinitate personam, Dominum & Salvatorem nostrum Iesum Christum, Dei hominisque filium, ex duabus & in duabus naturis, hoc est, divina & humana, in una persona consistentibus, & in sua proprietate differentiisque manentibus, esse credendum & praedicandum, qui secundum apostolicum symbolum de semper Virgine Maria, quae veraciter Dei est genitrix, secundum carnem

natus, passus, mortuus, resurrexit, & in caelos ascendit, sedet quoque ad dexteram Dei Patris omnipotentis, inde venturus iudicare vivos & mortuos, ad cuius adventum omnes homines resurgent cum corporibus suis, & reddent de factis propriis rationem, & recipiet unusquisque prout gessit, & in factis suis perseveraverit, ab eodem iusto iudice & sine fine regnante, cum ibunt impij in ignem aeternum, iusti autem in vitam aeternam. Anathematizo quoque omnes haereses ac schismata quae catholica & apostolica Ecclesia anathematizat; & quicquid sanae fidei intelligentiae contradicit, respuo & anathematizo, & quicquid catholica & apostolica Ecclesia recipit & tenet, me adjuvante Domino recipere & sequi, & a sacris canonibus atque a regularibus decretis apostolicae sedis de ecclesiasticis ordinibus & disciplinis canonum promulgatis, seu a synodalibus constitutionibus, quas catholica Ecclesia ad auctoritatem recipit, me per contemptum pertinaciter non deviaturo profiteor. Privilegio etiam metropolis Remorum Ecclesiae ac ejus Praesulis secundum sacrosanctos Conciliorum canones & decreta sedis apostolicae ex sacris canonibus & legibus promulgata pro scire & posse absque dolo & simulatione vel indebita & pertinaci contradictione me obediturum profiteor. Sed & observationes ac regularia mandata sacrosanctorumque Conciliorum placita, quae post ordinationem episcopalem in litteris canonicis, secundum morem ecclesiasticum, propriis subscriptionibus roboratis collecta & mihi tradenda coram omnibus praedixisti me servaturum profiteor, & omnibus superscriptis cum cordis & oris professione subscribo.

Professio altera generalis ordinandi Archiepiscopi.

XV. Ego hujus sedis ordinandus Archiepiscopus, & sacro ministerio vestro, sancti patres, praedicationis officium susceptorus, confiteor sanctam atque ineffabilem Trinitatem, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, unum Deum naturaliter esse, upius substantiae, unius naturae, unius majestatis atque virtutis. Dominum quoque nostrum Iesum Christum de Deo Patre ante tempora genitum, eundemque sub tempore de Spiritu sancto conceptum, & de Maria Virgine natum credo. Qui passus est pro redemptione humani generis, ad inferna descendit, indeque